

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2005
IV. volební období

865

Návrh

poslanců Waltera Bartoše, Petra Nečase, Vlastimila Tlustého a dalších

na vydání

**zákona, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním,
středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)**

ZÁKON
ze dne 2005,

kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), se mění takto:

1. V § 60 odstavce 2 a 3 znějí:

„(2) Uchazeč nebo zákonný zástupce nezletilého uchazeče podává přihlášku ke vzdělávání ve střední škole řediteli příslušné střední školy, a to na předepsaném tiskopisu a v termínu stanoveném prováděcím právním předpisem. Pokud ředitel školy, kam uchazeč podává přihlášku ke vzdělávání, rozhodl podle odstavce 3 o konání přijímací zkoušky a o termínech jejího vykonání, musí být součástí přihlášky i oznámení uchazeče, ve kterém školou vyhlášeném termínu zkoušku vykoná.

(3) Ředitel školy vyhlásí přijímací řízení v termínu stanoveném prováděcím právním předpisem. V rámci přijímacího řízení může ředitel školy rozhodnout o konání přijímací zkoušky, jejíž obsah a formu stanoví v souladu s rámcovým vzdělávacím programem základního vzdělávání. V takovém případě pro první kolo přijímacího řízení stanoví ředitel školy nejméně tři termíny pro konání přijímací zkoušky. Rozhodnutí o konání přijímací zkoušky a o termínech konání přijímacích zkoušek v prvním kole přijímacího řízení zveřejní ředitel nejpozději 20. ledna, a to i způsobem umožňujícím dálkový přístup. Zaměření a náročnost přijímacích zkoušek konaných v různých termínech prvního kola přijímacího řízení a způsob hodnocení výsledků dosažených při přijímacích zkouškách musí umožnit stanovení celkového pořadí úspěšnosti uchazečů o přijetí, a to za celé první kolo přijímacího řízení. Pokud ředitel školy rozhodne, že se přijímací zkouška nekoná, informuje o tom uchazeče nebo zákonného zástupce nezletilého uchazeče bez zbytečného odkladu.“.

2. V § 60 odst. 4 se písmeno a) zrušuje.
Dosavadní písmena b) a c) se označují jako písmena a) a b).

3. V § 60 odstavec 7 zní:

„(7) Ředitel školy odešle rozhodnutí o přijetí nebo nepřijetí uchazeči nebo zákonnému zástupci nezletilého uchazeče do 7 dnů po konání posledního termínu přijímací zkoušky nebo ode dne rozhodnutí, pokud se přijímací zkouška nekoná, nejdříve však 20. dubna. Uchazeč, kterému bylo doručeno rozhodnutí o přijetí do 7 dnů od doručení rozhodnutí potvrdí písemně

svůj zájem o přijetí ke vzdělávání v dané škole. Pokud tak neučiní, rozhodne ředitel školy o přijetí dalšího uchazeče v pořadí podle výsledku přijímacího řízení.“

4. V § 60 odst. 8 se věta poslední zrušuje.

5. V § 60 se odstavec 10 zrušuje.
Dosavadní odstavec 11 se označuje jako odstavec 10.

6. V § 61 se odstavec 4 zrušuje.
Dosavadní odstavec 5 se označuje jako odstavec 4.

Čl. II

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. září 2005.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

OBEČNÁ ČÁST

Návrh zákona se zabývá problematikou přijímání žáků ke vzdělávání ve střední škole. Současná právní úprava umožňuje podat v tzv. prvním kole přijímacího řízení přihlášku pouze na jednu střední školu, navíc jen prostřednictvím ředitele základní školy.

Stávající ustanovení zákona č. 561/2004 Sb., vymezující podmínky pro přijetí na střední školu v důsledku znamenají výrazné a věcně nedůvodné omezení možností volby při výběru školy a oboru vzdělávání. Riziko nepřijetí na školu s vysokým převisem poptávky v prvním kole přijímacího řízení a současně riziko, že i jiné školy obdobného zaměření a obdobné kvality vzdělávací nabídky naplní plánované počty žáků již v prvním kole, mohou v řadě případů vést:

- a) k rozhodování tzv. na jistotu – žák záměrně sníží svoje ambice vzdělávat se na prestižní škole a v důsledku se mu nedostane vzdělání, které odpovídá jeho schopnostem nebo
- b) k situacím, kdy studijními předpoklady dobře vybavený žák, který by na jiné škole obdobného zaměření v přijímacím řízení uspěl mezi nejlepšími, nebyl na zvolené škole, o kterou je nadprůměrný zájem, přijat pro množství uchazečů.

V prvním případě se žákovi nedostane zaměření, rozsahu a náročnosti vzdělávání, které je schopen úspěšně zvládnout. Ve druhém případě mohou být na školu přijati žáci s horšími studijními dispozicemi, zatímco ti, kteří jsou sice lépe studijně disponovaní, ale v prvním kole zvolili školu s vysokým převisem poptávky a neuspěli pro množství uchazečů, budou moci vybírat až v tzv. druhém kole přijímacího řízení, a to jen ze škol a oborů vzdělávání, o které v prvním kole nebyl dostatečný zájem.

Jediným formálním přínosem stávající právní úpravy je usnadnění práce samotných škol při organizaci přijímacího řízení. Děje se tak však na úkor uchazečů o vzdělávání a k jejich neprospěchu.

Navrhované změny omezení přihlásit se ke studiu jen na jednu střední školu ruší. Současně je navrhováno provést přijímací zkoušku, pokud ředitel školy rozhodne, že má být součástí prvního kola přijímacího řízení, v nejméně třech termínech. To a informace o termínech, uveřejněná s dostatečným předstihem, uchazečům umožní přihlásit se již v prvním kole přijímacího řízení na více středních škol. A pokud budou přijati na více než jednu školu, mohou se rozhodnout pro nejvýhodnější možnost a svoje rozhodnutí ve stanoveném termínu příslušné škole oznámit.

Současně je navrhováno zrušit ustanovení, podle kterého by musel uchazeč v prvním kole přijímacího řízení podávat přihlášku k přijetí na střední školu prostřednictvím ředitele školy, ve které plní povinnou školní docházku. Uchazeč nebo jeho zákonný zástupce je podle stávající právní úpravy nucen sdělovat základní škole vlastní vzdělávací ambice a představy o své další vzdělávací dráze, které nesouvisí s plněním povinné školní docházky. Věcně významná je rovněž okolnost, že důsledky případného formálního pochybení základní školy při podávání přihlášky nese uchazeč, nikoli škola nebo její ředitel. Je proto žádoucí, aby ten, v jehož zájmu je věc vyřizována a kdo v důsledku nese odpovědnost mohl věc osobně vyřídit.

Navrhované změny sice znamenají jisté ztížení práce školy při zajištění přijímacího řízení, nicméně jsou ve prospěch potenciálních zájemců o středoškolské vzdělávání.

Dopad návrhu na státní rozpočet. Navrhovaná právní úprava nemá žádný dopad na státní rozpočet ani na rozpočty krajů a obcí.

Soulad s právním řádem ČR a mezinárodními smlouvami. Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem a Ústavou České republiky a není v rozporu s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána ani s právem Evropské unie. Řešení obsažené v návrhu zákona je v souladu s běžným stavem v zemích Evropské Unie.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K článku I

bodů 1:

Změna se týká toho, že uchazeč podává přihlášku ke vzdělávání ve střední škole přímo řediteli příslušné střední školy. Tedy nikoliv prostřednictvím ředitele školy základní. Současně nově navrhovaná úprava umožňuje podat přihlášku již pro první kolo přijímacího řízení na více středních škol.

Pokud ředitel střední školy rozhodne o konání přijímací zkoušky, musí současně rozhodnout o nejméně třech termínech, ve kterých se zkouška bude konat, a tyto termíny zveřejnit nejpozději do 31. ledna. V případě, že uchazeč žádá o přijetí ke vzdělávání na školu, kde ředitel rozhodl o konání přijímací zkoušky, se uchazeči ukládá povinnost oznámit v přihlášce o přijetí jeden z nabídky termínů, ve kterém přijímací zkoušku vykoná.

Aby byla omezena pravděpodobnost kolize termínů konání přijímací zkoušky v prvním kole přijímacího řízení v případech, kdy bude uchazeč žádat o přijetí na více škol, je navrhována povinnost ředitele školy stanovit nejméně tři termíny pro konání přijímací zkoušky a tyto zveřejnit před termínem, kdy jsou zasílány přihlášky ke studiu. Předpokládá se, že přijímací zkoušky, zadávané v jednotlivých termínech budou svým zaměřením a náročností shodné. Jejich vyhodnocení pak umožní sestavit pořadí úspěšnosti žadatelů bez ohledu na termín, ve kterém byla zkouška provedena.

Současně je podle odstavce 2 požadováno, aby v takovém případě byla součástí přihlášky i informace uchazeče, který z nabídky termínů využije pro vykonání přijímací zkoušky.

bodů 2:

Zrušením písmene a) v § 60 se sleduje odstranění povinnosti střední školy přihlížet k hodnocení výsledků vzdělávání dosažených v rámci základního vzdělávání. Tím není dotčena možnost i k těmto okolnostem přihlížet. Důvodem je obecně neplatící úměrnost mezi známkami uvedenými na vysvědčení z předchozího vzdělávání a úrovní znalostí nebo dovedností, významných jako jisté studijní dispozice pro zvolený obor vzdělávání. V praxi může být takto striktně formulovaný požadavek příčinou horšího pořadí v rámci přijímacího řízení, proto i nepřijetí ke vzdělávání. A to jen proto, že náročnost školy při hodnocení výsledků předchozího vzdělávání byla výrazně vyšší než by tomu bylo ve škole jiné. Navrhovaná změna proto umožňuje využít hodnocení výsledků předchozího vzdělávání, nikoli však jako obecně platný povinný parametr přijímacího řízení.

bodů 3:

S ohledem na požadavek, aby případná přijímací zkouška byla vykonávána v nejméně třech různých termínech a teprve poté sestaveno celkové pořadí úspěšnosti uchazečů, není možné rozhodnutí o přijetí nebo nepřijetí (v případě konání přijímací zkoušky) vyslovit dříve, než po posledním termínu přijímací zkoušky. Současně je požadováno, aby uchazeč o přijetí, kterému bylo doručeno rozhodnutí o přijetí, oznámil příslušné

škole svůj zájem ke vzdělávání nastoupit. Uchazeč totiž může být přijat ke vzdělávání více než jednou školou. Bez podobného ustanovení by se škola skutečný počet žáků, kteří nastoupí ke vzdělávání, dověděla až počátkem školního roku. I tak lze předpokládat, že výjimečně může nastat situace, kdy ne všichni žáci, kteří byli přijati a kteří oznámili svůj zájem nastoupit v dané škole ke vzdělávání, počátkem školního roku skutečně vzdělávání zahájí. Taková situace však teoreticky může nastat i v situaci současně platné právní úpravy.

bodu 4:

Úprava pouze reaguje na změnu podle bodu 1, kde se navrhuje, aby přihláška byla i v prvním kole přijímacího řízení zasílána přímo řediteli příslušné střední školy. Tedy nikoliv prostřednictvím ředitele školy základní. Poslední věta v odstavci 8 je proto nadbytečná.

bodu 5:

Stávající právní úprava znemožňuje, aby uchazeč, který byl přijat ke vzdělávání např. v prvním kole přijímacího řízení se mohl ucházet o přijetí v dalších kolech přijímacího řízení na jiné škole. A to i v případě, že nová volba je pro něj výhodná. Odstraněním tohoto omezení, jehož využití však bude jen výjimečné, se rozšiřuje možnost volby uchazečů a na straně školy se nezvýší administrativní nebo organizační náročnost přijímacího řízení.

bodu 6:

Po úpravě jednotlivých odstavců § 60 je odstavec 4 v § 61 nadbytečný. Přijímací řízení může být i v případě víceletých gymnázií upraveno podle § 60, jak to předpokládá dosavadní odstavec 5.

K článku II

S ohledem na skutečnost, že navrhované změny nemohou být aplikovány v rámci přijímacího řízení pro školní rok 2005/06 a musí být účinné s dostatečným předstihem před zahájením přijímacího řízení v roce 2006 pro školní rok 2006/07, navrhuje se vztáhnout účinnost zákona k termínu zahájení nového školního roku.

Vlastimil Tlustý v. r.

Petr Nečas v. r.

Kateřina Dostálová v. r.

Petr Pleva v. r.

Petr Krill v. r.

Miroslav Krajíček v. r.

Václav Mencl v. r.

Pavel Suchánek v. r.

Helena Mallotová v. r.

Petr Tluchoř v. r.

Eva Dundáčková v. r.

Jan Vidím v. r.

Tomáš Teplík v. r.

Vladimír Doležal v. r.

Ivan Langer v. r.

Oldřich Vojř v. r.

Miroslava Němcová v. r.

Tomáš Kladívko v. r.

Václav Nájemník v. r.

Petr Bratský v. r.

Michal Doktor v. r.

Tom Zajíček v. r.

Miroslav Beneš v. r.

Jan Bauer v. r.

Miroslav Pátek v. r.

Josef Bíža v. r.

Jan Schwippel v. r.

Radim Chytka v. r.

Libor Ježek v. r.

Tomáš Hasil v. r.

Zdeňka Horníková v. r.

Pavel Hrnčíř v. r.

Alena Páralová v. r.

Bohuslav Záruba v. r.

Jaroslav Plachý v. r.

Jaroslav Pešán v. r.

Lucie Talmanová v. r.

Martin Říman v. r.

Tomáš Vrbík v. r.

Jaroslav Pešán v. r.

**ČÁST PLATNÉHO ZNĚNÍ
zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném
a jiném vzdělávání (školský zákon),
jehož se novelizace týká,**

s vyznačením změn

Přijímání ke vzdělávání ve střední škole

§ 59

Podmínky přijetí ke vzdělávání ve střední škole

(1) Ke vzdělávání ve střední škole lze přijmout uchazeče, kteří splnili povinnou školní docházku nebo úspěšně ukončili základní vzdělávání před splněním povinné školní docházky, pokud tento zákon nestanoví jinak, a kteří při přijímacím řízení splnili podmínky pro přijetí prokázáním vhodných schopností, vědomostí, zájmů a zdravotní způsobilosti.

(2) O přijetí uchazeče ke vzdělávání ve střední škole rozhoduje ředitel této školy.

§ 60

Přijímání do prvního ročníku vzdělávání
ve střední škole

(1) Ředitel školy je povinen vyhlásit pro přijímání do prvního ročníku vzdělávání ve střední škole nejméně jedno kolo přijímacího řízení.

(2) **(bod 1 návrhu zákona)** Uchazeč nebo zákonný zástupce nezletilého uchazeče podává přihlášku ke vzdělávání ve střední škole ~~řediteli školy, v níž uchazeč plní povinnou školní docházku, v ostatních případech~~ řediteli **příslušné** střední školy, a to na předepsaném tiskopisu a v termínu stanoveném prováděcím právním předpisem. ~~Součástí přihlášky nezletilého uchazeče je jeho souhlasné vyjádření. Přihlášku lze pro první kolo přijímacího řízení podat pouze na jednu střední školu.~~ **Pokud ředitel školy, kam uchazeč podává přihlášku ke vzdělávání, rozhodl podle odstavce 3 o konání přijímací zkoušky a termínech jejího vykonání, musí být součástí přihlášky i oznámení uchazeče, ve kterém školou vyhlášeném termínu zkoušku vykoná.**

(3) **(bod 1 návrhu zákona)** Ředitel školy vyhlásí přijímací řízení v termínu stanoveném prováděcím právním předpisem. V rámci přijímacího řízení může ředitel školy rozhodnout o konání přijímací zkoušky, jejíž obsah a formu stanoví v souladu s rámcovým vzdělávacím programem základního vzdělávání. **V takovém případě pro první kolo přijímacího řízení stanoví ředitel školy nejméně tři termíny pro konání přijímací zkoušky. Rozhodnutí o konání přijímací zkoušky a o termínech konání přijímacích zkoušek v prvním**

kole přijímacího řízení zveřejní ředitel nejpozději 20. ledna, a to i způsobem umožňujícím dálkový přístup. Zaměření a náročnost přijímacích zkoušek konaných v různých termínech prvního kola přijímacího řízení a způsob hodnocení výsledků dosažených při přijímacích zkouškách musí umožnit stanovení celkového pořadí úspěšnosti uchazečů o přijetí za celé první kolo přijímacího řízení. Pokud ředitel školy rozhodne, že se přijímací zkouška nekoná, informuje o tom uchazeče nebo zákonného zástupce nezletilého uchazeče bez zbytečného odkladu.

(4) **(bod 2 návrhu zákona)** Ředitel školy stanoví jednotná kritéria přijímacího řízení pro všechny uchazeče přijímané v jednotlivých kolech přijímacího řízení do příslušného oboru a formy vzdělávání pro daný školní rok a zveřejní je do konce března. V přijímacím řízení ředitel školy hodnotí uchazeče podle

~~a) znalostí uchazeče vyjádřených hodnocením na vysvědčení z předchozího vzdělávání a dále výstupního hodnocení uchazeče ze základního vzdělávání, pokud bylo uchazeči vydáno,~~

~~b) výsledků přijímací zkoušky nebo talentové zkoušky, je-li stanovena, a~~

~~e) dalších skutečností, které osvědčují vhodné schopnosti, vědomosti a zájmy uchazeče.~~

(5) Předpokladem přijetí uchazeče ke vzdělávání ve střední škole je rovněž splnění podmínek zdravotní způsobilosti uchazeče pro daný obor vzdělání.

(6) Pokud splní podmínky přijímacího řízení více uchazečů, než kolik lze přijmout, rozhoduje jejich pořadí podle výsledku hodnocení přijímacího řízení.

(7) **(bod 3 návrhu zákona)** Ředitel školy odešle rozhodnutí o přijetí nebo nepřijetí uchazeči nebo zákonnému zástupci nezletilého uchazeče do 7 dnů po konání **posledního termínu** přijímací zkoušky nebo ode dne rozhodnutí, pokud se přijímací zkouška nekoná, nejdříve však 20. dubna. **Uchazeč, kterému bylo doručeno rozhodnutí o přijetí, do 7 dnů od doručení rozhodnutí potvrdí písemně svůj zájem o přijetí ke vzdělávání v dané škole. Pokud tak neučiní, ředitel školy rozhodne o přijetí dalšího uchazeče v pořadí podle výsledku přijímacího řízení.**

(8) **(bod 4 návrhu zákona)** Ředitel školy může po ukončení prvního kola přijímacího řízení vyhlásit další kola přijímacího řízení k naplnění předpokládaného stavu žáků tak, aby přijímací řízení bylo ukončeno do konce srpna. ~~Přihláška se v tomto případě podává přímo řediteli této školy.~~

(9) Pokud ředitel školy vyhlásí další kola přijímacího řízení, oznámí neprodleně krajskému úřadu počet volných míst v jednotlivých oborech a formách vzdělávání. Krajský úřad neprodleně zveřejní přehled středních škol s údaji o počtu volných míst v jednotlivých oborech a formách vzdělávání, a to i způsobem umožňujícím dálkový přístup.

~~(10) **(bod 5 návrhu zákona)** Pokud byl uchazeč přijat ke vzdělávání ve střední škole v některém kole přijímacího řízení, nemůže být přijat ke vzdělávání v jiné střední škole v dalších kolech přijímacího řízení.~~

(11) (10) Odvolání proti rozhodnutí ředitele školy zřizované státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí o nepřijetí uchazeče ke střednímu vzdělávání lze podat do 8 dnů od doručení rozhodnutí.

Přijímání do prvního ročníku nižšího a vyššího stupně šestiletého a osmiletého gymnázia

(1) Vzdělávání v šestiletém a osmiletém gymnáziu se člení na nižší stupeň a vyšší stupeň. Nižší stupeň je tvořen prvními dvěma ročníky šestiletého gymnázia nebo prvními čtyřmi ročníky osmiletého gymnázia. Vyšší stupeň je tvořen posledními čtyřmi ročníky šestiletého a osmiletého gymnázia.

(2) Do prvního ročníku nižšího stupně šestiletého gymnázia lze přijmout uchazeče, kteří v daném školním roce úspěšně ukončí sedmý ročník základní školy, do prvního ročníku nižšího stupně osmiletého gymnázia uchazeče, kteří v daném školním roce úspěšně ukončí pátý ročník základní školy.

(3) Do prvního ročníku vyššího stupně gymnázia lze přijmout uchazeče, kteří úspěšně ukončili nižší stupeň šestiletého nebo osmiletého gymnázia, a další uchazeče, kteří splnili povinnou školní docházku nebo získali základní vzdělání před splněním povinné školní docházky.

~~(4) (bod 6 návrhu zákona) Uchazeč, který se hlásí do prvního ročníku nižšího nebo vyššího stupně gymnázia, může podat přihlášku pouze na jedno šestileté nebo osmileté gymnázium. Uchazeč, který se hlásí ke vzdělávání na vyšším stupni gymnázia, může současně podat přihlášku ke vzdělávání ve střední škole podle § 60.~~

~~(5)~~ (4) Při přijímacím řízení do nižšího a vyššího stupně šestiletého a osmiletého gymnázia se postupuje obdobně podle § 60.

§ 62

Přijímání do oborů vzdělání s talentovou zkouškou

(1) V rámci přijímacího řízení do oboru vzdělání, v němž je jako součást přijímacího řízení stanovena rámcovým vzdělávacím programem talentová zkouška, vyhlásí ředitel školy přijímací řízení v termínu stanoveném prováděcím právním předpisem.

(2) Po vyhodnocení výsledků talentové zkoušky zašle ředitel školy uchazeči nebo zákonnému zástupci nezletilého uchazeče sdělení o výsledku talentové zkoušky, a to nejpozději do 20. ledna. Pokud uchazeč vykoná talentovou zkoušku úspěšně, pokračuje v přijímacím řízení. Ředitel školy odešle rozhodnutí o přijetí nebo nepřijetí uchazeče do 7 dnů po vydání rozhodnutí, nejpozději však 15. února.

(3) Podáním přihlášky podle odstavce 1 není dotčeno právo uchazeče podat přihlášku ke vzdělávání ve střední škole podle § 60.

(4) Při přijímacím řízení podle tohoto ustanovení se postupuje obdobně podle § 60 s výjimkou odstavce 7.

§ 63

Přijímání do vyššího ročníku vzdělávání ve střední škole

Ředitel školy může uchazeče přijmout do vyššího než prvního ročníku vzdělávání ve střední škole. V rámci přijímacího řízení může ředitel školy po posouzení dokladů uchazeče o předchozím vzdělávání stanovit jako podmínku přijetí vykonání zkoušky, a určit její obsah, termín, formu a kritéria hodnocení, a to v souladu s rámcovým vzdělávacím programem příslušného oboru vzdělání. V případě, že ředitel školy rozhodne o přijetí uchazeče, určí ročník, do něhož bude uchazeč zařazen.

§ 64

Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem náležitosti, postup a termíny podání přihlášky ke vzdělávání ve střední škole, včetně dokladů, které jsou její součástí, další podrobnosti o organizaci, náležitostech a průběhu přijímacího řízení, včetně termínů konání přijímacích a talentových zkoušek, a o přijímání do vyššího než prvního ročníku.